

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ ΣΤΑ ΠΡΟΤΥΠΑ ΛΥΚΕΙΑ

Κείμενο 1

Είναι στο βλέμμα των άλλων που συνειδητοποίησα για πρώτη φορά πως η ιστορία μου απαρτιζόταν από δύο ξεχωριστά κεφάλαια. Στη Γαλλία, στο σχολείο, ήμουν ο Έλληνας, εκείνος που μερικές φορές στο διάλειμμα χρησιμοποιούσε αυθόρμητα κάποια λέξη που είχε ακούσει στο σπίτι, ακατανόητη για τους μικρούς συμμαθητές του, οι οποίοι δεν έχαναν την ευκαιρία να γελάσουν περιφρονητικά μπροστά σε κάτι που δεν καταλάβαιναν. Στην Ελλάδα, πάλι, στον τόπο καταγωγής της οικογένειάς μου, όπου επέστρεφα για διακοπές τα καλοκαίρια μαζί με τους γονείς και την αδελφή μου, η παριζιάνικη προφορά και το ωχρό μου δέρμα με έκαναν να ξεχωρίζω από τα άλλα σκληραγωγημένα παιδιά, που ήξεραν να κάνουν ποδήλατο χωρίς να κρατούν το τιμόνι. Περίεργο συναίσθημα τελικά το να είσαι ταυτόχρονα και από δω και από κει, και πλούσιος και φτωχός. Πλούσιος, όταν μου φαινόταν πως οι δυο μου γλώσσες, οι δυο μου πολιτισμοί, οι δυο μου πατρίδες με έκαναν πιο προικισμένο από τους άλλους, περισσότερο ανοιχτό στον κόσμο, περισσότερο ανεκτικό· φτωχός, όταν έπρεπε να υπομείνω τα ατέλειωτα πειράγματα που προκαλούσε αυτή η διαφορετικότητα· ακόμα πιο φτωχός, όταν μου έκαναν την κλασική ερώτηση: «Προτιμάς το Παρίσι ή την Αθήνα, Νικολάκη;» Σαν να με ρωτούσαν αν προτιμώ τον πατέρα μου ή τη μητέρα μου. Για να μη χρειάζεται να απαντώ σ' αυτά τα ψευδοδιλήμματα, αποφάσισα τελικά να αποδεχθώ πλήρως τη διπλή μου ταυτότητα. Η Γαλλία με είδε να γεννιέμαι και να μεγαλώνω, μου έδωσε τις ίδιες ευκαιρίες που έδινε και στους άλλους πολίτες της. Η Ελλάδα με ενέπνευσε, με καθοδήγησε, μου κληροδότησε μια πανάρχαια γλώσσα. Χάρη, λοιπόν, σ' αυτή τη διπλή ταυτότητα μνήθηκα- εκ των πραγμάτων κι από τα γεννοφάσκια μου, που λένε- στην ώρα της Ευρώπης.

(Απόσπασμα από Νίκος Αλιάγας, Γεννήθηκα Έλληνας, Λιβάνης, Αθήνα 2004, σ.13-14.)

Κείμενο 2

Μια χώρα έχει συνήθως μία γλώσσα την οποία μιλούν οι περισσότεροι κάτοικοί της, για παράδειγμα, δανικά στη Δανία, γαλλικά στη Γαλλία και ούτω καθεξής. Αλλά πολλοί απ' αυτούς τους ανθρώπους έχουν μάθει κι άλλες γλώσσες. Πολλοί κάτοικοι είναι μετανάστες και μιλούν τη γλώσσα της χώρας στην οποία γεννήθηκαν και μεγάλωσαν. Σε όλες τις χώρες μιλούνται πολλές γλώσσες. Ορισμένες περιπτώσεις, μάλιστα, είναι εκπληκτικές. Για παράδειγμα, στις ΗΠΑ μιλούνται εκατοντάδες γλώσσες.[]

Αλλά γιατί οι άνθρωποι διατηρούν τις γλώσσες τους κατ' αυτόν τον τρόπο; Γιατί δεν παρατούν οι μετανάστες την παλιά γλώσσα τους και δεν μαθαίνουν μία νέα, όταν πάνε σε μια καινούργια χώρα για να εγκατασταθούν; Βέβαια, πολλοί το κάνουν [...]. Αλλά υπάρχουν επίσης πολλοί που καταβάλλουν σημαντικές προσπάθειες για να διατηρήσουν την πρώτη τους γλώσσα ζωντανή: τη μιλούν όποτε μπορούν, ιδρύουν τοπικές κοινότητες, όπου αυτό συνηθίζεται, και τη μαθαίνουν στα παιδιά τους. Συχνά και το κράτος υποδοχής επίσης καταβάλλει κάθε προσπάθεια να ενθαρρύνει την πολυγλωσσία, παρέχοντας υπηρεσίες σε όσες γλώσσες είναι δυνατόν. Φανταστείτε τώρα ότι μετακομίζετε εσείς σε μια άλλη

χώρα. Θα θέλατε να ξεχάσετε τη μητρική σας γλώσσα; Προφανώς όχι. Θα είχατε ακόμη φίλους και συγγενείς στη χώρα σας με τους οποίους θα θέλατε να μιλάτε ή να επικοινωνείτε. Αλλά, ακόμη κι αν δεν ίσχυε αυτό, θα είχατε στο μυαλό σας όλη τη γνώση και τις αναμνήσεις του πολιτισμού της, τα βιβλία που διαβάσατε, τα τραγούδια που μάθατε, το λαϊκό ιδίωμα με το οποίο είστε εξοικειωμένοι. Η μητρική σας γλώσσα αποτελεί μέρος της ταυτότητάς σας, είναι μια αίσθηση του ποιος είστε. Και αποτελεί μέρος της ταυτότητας αυτών που γνωρίζετε καλύτερα απ' όλους, δηλαδή των ανθρώπων με τους οποίους μεγαλώσατε.

(Απόσπασμα από David Crystal, Ένα Μικρό Βιβλίο για τη Γλώσσα, μετάφραση Γρηγόρης Κονδύλης, Πατάκης, Αθήνα 2010, σ.121-123.)

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποια/Ποιες από τις παρακάτω προτάσεις είναι σωστή/σωστές;
 - Για τον Νίκο Αλιάγα (κείμενο 1) η γλώσσα που μιλούσε δεν τον έκανε να ξεχωρίζει μόνο στη Γαλλία.
 - Στα κείμενα 1 και 2 γίνεται φανερό ότι η διατήρηση της μητρικής γλώσσας δεν σχετίζεται με την ταυτότητα ενός ανθρώπου.
 - Τα ψευτοδιλήμματα σχετικά με τη διπλή ταυτότητά του έκαναν τον Νίκο Αλιάγα να αισθάνεται πλουσιότερος και πιο προικισμένος. (κείμενο 1)
 - Η ίδρυση τοπικών κοινοτήτων από τους μετανάστες στη χώρα υποδοχής συμβάλλει στη διατήρηση της μητρικής τους γλώσσας (κείμενο 2).
2. Ποια/Ποιες από τις παρακάτω προτάσεις είναι σωστή/σωστές;
 - Στη Γαλλία ο Νίκος Αλιάγας βρήκε τις ευκαιρίες και την έμπνευση που χρειαζόταν (κείμενο 1).
 - Η μητρική γλώσσα ενός μετανάστη μένει πίσω στη χώρα προέλευσής του, μαζί με τους φίλους και συγγενείς του, με τους οποίους θα ήθελε να επικοινωνεί (κείμενο 2).
 - Για τον Νίκο Αλιάγα (κείμενο 1) το να πρέπει να διαλέξει μεταξύ Γαλλίας και Ελλάδας τον έκανε να αισθάνεται φτωχός.
 - Πολλοί μετανάστες μαθαίνουν τη γλώσσα της χώρας υποδοχής τους.
3. πως η ιστορία μου απαρτιζόταν από δύο ξεχωριστά κεφάλαια (κείμενο 1): Η δευτερεύουσα πρόταση είναι:
 - βουλευτική που λειτουργεί ως επεξήγηση
 - βουλευτική που λειτουργεί ως αντικείμενο
 - ειδική που λειτουργεί ως επεξήγηση
 - ειδική που λειτουργεί ως αντικείμενο
4. ωχρό (κείμενο 1): Ποιο είναι το συνώνυμο της λέξης;
 - φαιδρό
 - ερυθρό

- χλομό
- κυανό

5. αν προτιμώ τον πατέρα μου ή τη μητέρα μου (κείμενο 1): Η πρόταση είναι:

- πλάγια ερωτηματική ολικής άγνοιας
- πλάγια ερωτηματική μερικής άγνοιας
- ευθεία ερωτηματική ολικής άγνοιας
- ευθεία ερωτηματική μερικής άγνοιας

6. Η Γαλλία με είδε (κείμενο 1): Η λέξη «με» είναι:

- πρόθεση
- αντωνυμία
- σύνδεσμος
- αχώριστο μόριο

7. καταβάλλουν (κείμενο 2): Το ποιόν ενέργειας του ρήματος είναι:

- συνοπτικό
- μη συνοπτικό / εξακολουθητικό
- συντελεσμένο
- παροντικό

8. Ποια/Ποιες από τις παρακάτω λέξεις έχουν το ίδιο α' συνθετικό με τη λέξη συνηθίζεται (κείμενο 2);

- συσκευή
- σύσσωμος
- συρτάρι
- συκοφαντώ